

Brüsszel, 2022. június 10.
(OR. fr)

10161/22

Intézményközi referenciaszám:
2021/0423(COD)

ENER 299
CLIMA 283
ENV 605
COMPET 494
RECH 373
AGRI 252
RELEX 793
CODEC 902
IA 93

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Biz. dok. sz.:	15063/1/21 REV 1 + REV 1 COR 1 + ADD 1
Tárgy:	Javaslat – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE a metánkibocsátás csökkentéséről – Jelentés az elért eredményekről

I. BEVEZETÉS

1. A Bizottság 2021. december 14-én benyújtotta az energiaágazaton belüli metánkibocsátás csökkentéséről szóló rendeletjavaslatot. A rendelet benyújtására az „Irány az 55%!” éghajlatváltozási intézkedéscsomag keretében kerül sor, amelynek célja az európai zöld megállapodás végrehajtása annak érdekében, hogy az Unióban 2050-ig megvalósuljon a klímasemlegesség. Ez a jogalkotási csomag azt a köztes célt követi, hogy 2030-ra legalább 55%-kal csökkenjen a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás.

2. A metán olyan üvegházhatású gáz, amely az éghajlatváltozásra gyakorolt hatása tekintetében a második helyen, közvetlenül a szén-dioxid után áll, és a jelenlegi globális felmelegedés mintegy egyharmadáért tehető felelősé. Bár a metánkibocsátáshoz hozzájárulnak más emberi tevékenységek is, például a mezőgazdaság – elsősorban az állattenyésztés –, vagy a szennyvíz keletkezésével járó tevékenységek, a leginkább költséghatékony, gyorsan megvalósítható csökkentést az energiaágazatban lehet elérni.
3. A rendelet az uniós energiatermeléshez és -fogyasztáshoz kapcsolódó metánkibocsátás fő forrásaira vonatkozó adatok pontosságának javítását írja elő. Előírja továbbá, hogy az olaj-, gáz- és szénágazatnak számszerűsíteni kell metánkibocsátását, valamint a metánszivárgás észlelésére és orvoslására vonatkozó szabályokat állapít meg. A szöveg a lefűvátás és a fáklyázás korlátozására irányuló szabványokat is javasol. A javasolt rendelet meghatározza az illetékes hatóságoknak az ellenőrzésekre és a panaszokra vonatkozó feladatait, valamint a hitelesítőknek az üzemeltetők által bejelentett metánkibocsátási adatok hitelesítésével kapcsolatos feladatait és eljárásait.
4. Az EU-n kívüli metánkibocsátás tekintetében a rendelet olyan átláthatósági eszközöket vezet be, mint például a fosszilis tüzelőanyagok importőreinek metánkibocsátásokkal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettsége, az uniós vállalatok és tagállamok, valamint az Unióba fosszilis energiát exportáló országok és vállalatok átláthatósági jegyzéke – amely tartalmazza a metánkibocsátásokkal kapcsolatos nemzetközi jelentéstételi kötelezettségeikre vonatkozó információkat –, továbbá egy a metánkibocsátások nagyságrendjének, gyakoriságának és helyének közzétételére szolgáló, műholdas adatokon alapuló globális megfigyelési eszköz.
5. A javaslat záró rendelkezései meghatározzák a szankciókra vonatkozó irányelveket, ugyanakkor elismerik, hogy a szankciók megállapítása nemzeti hatáskörbe tartozik. Megtalálhatók közöttük továbbá a felhatalmazáson alapuló és végrehajtási jogi aktusok elfogadására irányuló rendelkezések, valamint tartalmaznak egy felülvizsgálati záradékot is.

6. A Tanács március 3-án konzultált az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal (EGSZB) és a Régiók Európai Bizottságával (RB). Az EGSZB úgy véli, hogy globális szinten az EU a metánkibocsátás mindössze 5 %-áért felelős, és hogy a legtöbb kibocsátás az EU-n kívülről származó földgázimportból származik. Az energiaimportra is kiterjedő nemzetközi megközelítés ezért továbbra is alapvető fontosságú. Az EGSZB hangsúlyozza továbbá, hogy a gázipari létesítmények tekintetében – azok műszaki állapota és kora függvényében kialakított – megfelelő ellenőrzési határidőket kell megállapítani. Észszerűsíteni és prioritásként kell kezelni az olyan kezdeményezéseket, mint a nemzetközi metánkibocsátási megfigyelőközpont (IMEO) létrehozása, valamint a műholdas technológiáknak az ilyen szivárgás észlelésére való használatát. A Régiók Európai Bizottságának véleményét még nem tették közzé.
7. Június 2-án a javaslat Európai Parlament általi vizsgálatával a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottságot (ENVI) és az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottságot (ITRE) bízták meg. Az ENVI bizottságban Silvia Sardone (IT, ID), az ITRE bizottságban pedig Jutta Paulus (DE, Zöldek) az előadó.
8. Ez a jelentés áttekinti a jelenlegi helyzetet és a Tanács előkészítő szerveiben megvitattott főbb kérdéseket. Felkérjük az Állandó Képviselők Bizottságát és a Tanácsot (TTE – Energia), hogy nyugtázzák ezt az eredményjelentést.

II. JOGALAP

9. Néhány tagállam véleményt kért a Tanács Jogi Szolgálatától a szöveg jogalapja tekintetében, amely megítélésük szerint inkább a környezetvédelem, mintsem az energetika körébe sorolható. A Tanács Jogi Szolgálata június 3-án tette közzé írásbeli véleményét (9806/22).

III. A JELENLEGI HELYZET

10. A Bizottság 2022. február 7-én ismertette a javaslatot és a hatásvizsgálatot az energetikai munkacsoporttal. A további munka a szöveg rendelkezéseinek részletes vizsgálatát foglalta magában. Ezeken az üléseken a delegációk érdeklődésüket és támogatásukat fejezték ki a kibocsátások számszerűsítésére és csökkentésére irányuló intézkedések iránt. Széles körű megbeszélések folytak a fáklyázásról (valamennyi ágazatban), valamint a lefűvátásról (különösen a bányászat esetében), továbbá a meghozandó intézkedések költség-haszon arányáról.
11. Az energetikai munkacsoport ülésein folytatott megbeszélések követően és a delegációk által benyújtott írásbeli észrevételek fényében az elnökség április 20-án kompromisszumos szöveget javasolt (ST 8192/22 REV1), amelyet az energetikai munkacsoport április 28-án megvizsgált. A delegációk általánosságban üdvözölték a javasolt módosításokat, különösen a meghosszabbított határidők és a pontosítások tekintetében. Egyes delegációk azonban kiegészítéseket láttak szükségesnek annak érdekében, hogy a szöveg kielégítő legyen. A REV1 dokumentumban javasolt határidőket illetően a Tanács megosztottnak bizonyult: míg egyes tagállamok a legszívesebben még inkább meghosszabbították volna azokat, mások már így is túl hosszúnak találták egyes határidőket, különösen a szivárgások kijavításának ellenőrzése tekintetében.
12. Valamennyi delegáció vizsgálati és/vagy parlamenti fenntartással élt a szöveggel kapcsolatban, és tovább folytatták a rendelettervezet rendelkezéseinek elemzését.

A. Áttekintés

13. A delegációk általánosságban támogatták a metánkibocsátás csökkentésére irányuló intézkedéseket, tekintettel a metán üvegházhatású gázként betöltött szerepére. Elismerték, hogy a metánkibocsátást a levegőminőség javítása, a globális felmelegedés lelassítása és a klímasemlegesség 2050-ig történő megvalósítása érdekében tartósan csökkenteni kell. A tagállamok ugyanakkor általánosságban éberségre intettek a további adminisztratív terhekkkel és az intézkedések – különösen a jelentéstétel – költségeivel kapcsolatban. A delegációk azt is hangsúlyozták, hogy a nemzeti sajátosságok figyelembevétele érdekében az intézkedések végrehajtása során fontos fenntartani bizonyos fokú rugalmasságot. A delegációk emellett több pontosítást is kértek. Elsősorban a következőkkel kapcsolatban vetettek fel kérdéseket: a választott eszköz (irányelv helyett rendelet), az inaktív kutak fogalmának meghatározása, a nemzetközi dimenzió (az adatokhoz való hozzáférés, a tisztességtelen verseny kockázata, diplomáciai kontra szabályozási megközelítés), az importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmussal (CBAM) vagy a kibocsátáskereskedelmi rendszerrel kialakítható kapcsolat, a nyomon követés, a jelentés és ellenőrzés tekintetében választott módszerek, a meghatározott kibocsátási küszöbértékek, az ellenőrzések gyakorisága, valamint a nemzeti hatóságok szerepe.

B. A legfontosabb kérdések

Tárgy és hatály (1. cikk)

14. Több tagállam pontosítást kért a fogalommeghatározások és azok alkalmazási köre tekintetében annak érdekében, hogy egyértelműen meghatározzák a rendelet hatálya alá tartozó tevékenységek és létesítmények körét. Egyes tagállamok kérdéseket fogalmaztak meg a díjak megállapítása során figyelembe vett költségek típusával, valamint az ACER szerepével és azzal kapcsolatban, hogy az milyen segítséget nyújthat a tagállamoknak. Néhány delegáció megjegyezte, hogy a felhagyott inaktív olaj- és gázkutak, illetve a teljes egészében bezárt és lezárt inaktív kutak esetében eltérő megközelítésre van szükség, és javaslatokat tettek e fogalmak meghatározására. A felhagyott kutak esetében a metánkibocsátásról évente jelentést lehetne készíteni. Ezzel szemben a teljes egészében bezárt és lezárt inaktív kutak esetében az ellenőrzési intézkedéseknek rugalmasabbnak és célzottabbnak kell lenniük, mivel az itt jelentkező szivárgások mértéke a legtöbb esetben elhanyagolható. A delegációk a tengeri kutak esetében is rugalmas és célzott megközelítést tartottak szükségesnek, tekintettel a nyomon követés és az éves jelentéstétel költségeire. Jelezték továbbá, hogy a szárazföldi kutak esetében a korábbi kitermelési helyszínek beépítése miatt sok hely már nem megközelíthető.

Ellenőrzések (6. cikk)

15. Több delegáció kérte, hogy az illetékes hatóságok a létesítmények kockázatértékelése alapján végezzenek ellenőrzéseket; ez a követelmény bekerült a REV1 dokumentumba. Az értékelés alaki és tartalmi jellemzőit azonban pontosabban meg kellene határozni. Az üzemeltetőre és az illetékes hatóságokra háruló adminisztratív terhek csökkentése érdekében több delegáció kérte az időszakos ellenőrzések gyakoriságának csökkentését úgy, hogy az az ellenőrzött létesítmény jelentette kockázatok mértékéhez igazodjon.

Nemzetközi metánkibocsátási megfigyelőközpont (10. cikk)

16. A megfigyelőközpont szerepét illetően több delegáció megjegyezte, hogy el kell kerülni a nemzeti hitelesítők és az illetékes nemzeti hatóságok hatáskörei közötti átfedéseket (vö. a 8. cikkkel). Ezzel összefüggésben felmerült a kérdés, hogy indokolt-e a megfigyelőközpontra ellenőrzési feladatokat bízni, nem vitatva ugyanakkor a megfigyelőközpont egyéb feladatainak – például a metánkibocsátási adatok összesítésének és az összesített adatok közzétételének – értékét.

Nyomon követés és jelentéstétel (12. cikk)

17. A delegációk amellet érveltek, hogy telephelyi szintű méréseket csak akkor kelljen végezni, ha egy létesítmény kibocsátása meghalad egy alsó küszöbértéket, rendkívül alacsony kibocsátású források esetében elkerülve ezzel az aránytalan jelentéstételi erőfeszítéseket. Ez összhangban van az olaj- és gáz-metán partnerség (OGMP) 2.0 szerinti lényegesség elvével. A közvetlen méréseken túlmenően a szöveg módosítását kérték annak egyértelművé tétele érdekében, hogy amennyiben közvetlen mérésekre nincs mód, vagy azok túlzottan magas költséggel járnának, a kibocsátások számszerűsítésére szolgáló egyéb módszereket is lehessen alkalmazni.

Szivárgásészlelés és -javítás (14. cikk)

18. Uniós szinten a Bizottság megbízást kaphatna arra, hogy az Európai Szabványügyi Bizottsággal (CEN) együttműködve közös módszertant dolgozzon ki. A szivárgások észlelése és javítása tekintetében egyes delegációk kockázatalapú megközelítést javasoltak.

A szivárgások észlelésére és javítására vonatkozóan megállapított 500 ppm-es küszöbértéket illetően több állam is kétségeinek adott hangot, illetve rámutatott a kapcsolódó mérési és módszertani problémákra.

Lefúvatás és fáklyázás (15. cikk)

19. A lefúvatás és fáklyázás tekintetében több delegáció rugalmasabb szabályokat szorgalmazott annak érdekében, hogy figyelembe lehessen venni az egyrészt a tengeri olaj- és gázkitermelésre vonatkozó, másrészt pedig a munkavállalók és az ellátás biztonsága szempontjából szükséges eltérő követelményeket. Javaslatot tettek olyan küszöbértékekre is, amelyek az aránytalannak ítélt igazgatási költségek elkerülése érdekében lehetővé tennék a lefúvatás folytatását.

Inaktív kutak (18. cikk)

20. Több állam szkeptikus volt az intézkedések megvalósíthatóságával kapcsolatban, illetve kérte az alkalmazási kör pontosabb meghatározását.

A metánkibocsátás csökkentése a szénágazatban (4. fejezet – 19–26. cikk)

21. Több tagállam fenntartásokat fogalmazott meg az inaktív vagy a közeljövőben bezárni tervezett szénbányákra vonatkozó ezen intézkedések költségeivel kapcsolatban.

22. Egyes tagállamok eltérést is kértek, tekintettel azon bányák sajátos körülményeire, amelyekben megítélésük szerint szükség van a lefúvatásra vagy a fáklyázásra.

Unión kívüli metánkibocsátás (5. fejezet – 27–29. cikk)

23. Figyelembe véve a bejelentett információk átláthatóságának szükségességét, több delegáció támogatta ezeket a rendelkezéseket. Ugyanakkor aggályok merültek fel azt illetően, hogy az importőrök össze tudják-e gyűjteni ezeket az adatokat, illetve hogy ez az ő felelősségük-e, továbbá hogy megbízhatóak-e ilyen szempontból.